

Sosialurinn kemur út í 1988 — ekki í 1888

»heðin«, sum ummæli nýggju plátuna hjá FRÆNDUM í Sosialinum 19. júlí 1988, letur lesarar blaðsins vita at hann »egin vildi verið nýsmiðaða orðið ljómfløga (fyri compact-disk) fyrriuttan«.

Fari sum ein av lesarum blaðsins at lata hann vita, at eg fegin vildi sloppið undan orðingum sum:

- »húsin er í besta hi-tech stili«,
- »Hóast tann kaddliga estetikkinn...«,
- »...inkonsekvent og veikt profilerað«,
- »slagari«,
- »kanska hetta tó skyldast tilrættisloguni«,
- »kunstigu blásararnir«,
- »...yvirgardaradure«,
- »...spurningur um organisering«,
- »...so vantar teimum eitt meira eintýtt image«.

Fari eisini at minna »heðin« á, at hann skrivur ummæli til eitt føroyskt tíðindablað í 1988 — ekki í 1888, tá ið neyðugt var at halda fund til at samráðast um at verja Føroya mál.

Hattarvík 20. júlí 1988

Arni Dahl

Sex við ábyrgd

Smárit um at nýta hið er komið út

Landslæknastovnurin hevur givið út eitt smárit, ið nevnist »Sex við ábyrgd«. Ritið sigur frá, hvi tað loysir seg at nýta hit, og hvussu hon skal nýtast.

Hitin er einasta fostur-fyribyrgjandi evni, ið ikki kann geva nakað hjáárin, og nýtt rætt eru møguleikarnir smáir at gerast upp á vegin við hit. Tað eru eisini aðrir fyrimunir við at nýta hit. Hon fyribyrgir imóti smittu av ymsum undirlivssjúkum. Og fram um alt er hitin einasta fyribyrging imóti eyðkvæmi (AIDS).

Hetta føroyska smáritið verður sent handlum, bensinstøðum, apotekum og øðrum, ið selja hitir. Eisini verður stórir partur av upplagnum latin Landskúlafyrisingini, við tí i hyggju, at lærarar, ið hava um hendur frálærana um eyðkvæmi, kunna býta ritið út millum teir næmingar, ið fáa umrøddu frálærana.

Smáritið er prentað í 4.000 eintøkum. Landsstýrið figgarj útágavuna.

Danska heilsustýrið hevur

ur givið út eitt rit av sama slagi sum tað føroyska. Í Danmark verður ritið umrøtt sum »kondompjecen«, og ritið verður mett at vera eitt tað mest týðandi tiltakið higartil móti sjúkuni eyðkvæmi.

Landslæknastovnurin gevur út ritið fyri at geva fólki hollan kunnieika um, hvat ið ein hit er, hvussu hon skal nýtast o.s.v.

Haldið

sosialin

Fólkaflokkurin og Suðurafrika

Tað undrar meg stórliga, nú eg havi høvi til at fylgja við í bløðunum, at siggja, at fólk eru so skelkaði um tað, sum Óli Breckmann skrivur t.d. um apartheid-støðuna í Suðurafrika.

Eg sigi bara: »Betri seint enn ongantið.« Hetta hevur jú staðið uppá í longri tíð, eg hugsi bara um hendingina í Helligåndskirkjuni í Keypmannahavn eina ferð í vetur, har ANC-limurin, presturin Allan Boesak prædikaði, og har fólk høvdu høvi til at seta fram spurningar aftaná.

Hann, ið upplivdi Óla Breckmann á hesum staði, har hann so týðiliga var komin bert fyri at spjæða racistisku hugsjónir sínar, ja, hann mátti ræðast og harmast um, at hesin maður umboðar tjóð okkara úteftir. Men tað, sum verri er, er tað, at tit, sum loyva Óla at horeiggja sær soleiðis í »Dagblaðnum«, tit, sum velja hann á lögting og fólkating, eru jú medskyldug í racuhatrinum.

Var tað tað, tit høvdu hugsað tykkum, tá ið tit settu krossin?

HEIMA

Eg reiki í bø og haga, gangi á afturgrógvnum gotum, har fáir mannaføtur tita millum ár og dag.

Fri eri eg sum fuglurin, fødd í hesum landi, sum er so stórbart, í hesi bygd, sum eg kenni alk til.

Eg sessist við ánnu á sama steinin, har eg sat sum barn. Her vaksa sortugros, svinahvonn og sólja. Nógv vatn er runnið í ánnu síðani tá, heimur mín er vaksin — sjónarringurin viðkaður, tí eg havi havt frælsi til at mennast andaliga og mentunnarliga.

Longu tá eg var smágenta, lærði eg at elska frælsi, og ongastaðni kenni eg meg so frælsa sum her í náttúruni — í barnaverð míni.

Gjøgnum eygnakrókarnar

sigggi eg tað, ið spilt er, tað, sum tankaloysi hevur traðkað niður, men fjøllini, teigarnir og fjøran eru til enn eins og grasið, hagablómurnar og fuglaljóðið.

Men meðan eg soleiðis gangi — júst í dag,

má eg so ikki kenna sorg um hann, sum í so mong ár hevur sitið í fangatippi? Bert tí, at húð hansara hevur ein annan lit enn teirra, sum ráða fyrri borgum á hansara leiðum. Og landið er tó hansara, ættarfólk hansara livdu fræls har, men vórðu kveistraði til viks — kúgaði gjøgnum öldir av hvíta harkaliðnum, sum heldur seg hava rætt til slíkt, og sum á ómenniskjansligan hátt pinur svartá fátækrafólkið í legum, í námum, í fangatippum, og tá ið tey orka at seta seg upp imóti valdinum fyri at krevja mannarættindi teirra, verða tey antin dripin eins og t.d. Steve Biko ella sett í fangatippi sum tú, Nelson Mandela.

Gleði mín kámast, — meðan eg gangi fram við ánni, hugsi eg um teg, manst tú minnst grøna grasið, blómurnar — flogkyktini — fuglarnar — skal tær aftur unnast at kenna svalliga kvøldarlótið ella brennandi middagssólina um enni titt, ella er tað ov seint, nú tú fyllir sjeyti — hava tey kúgað teg til at kenna likasælu...

Nei, ikki kunnu tey kúga teg ella fólk titt, tí sjálvt um teir drepa tykkum, fara dreymar tykkara at liva, til tit ein dag fara at sigra — einaferð fara lyguvættini — eisini her í hesum landi, teir sum við vilja lúgva um tykkum og frælsisstrið tykkara — einaferð fara fólk í tínum landi eins og minum at skúgva lyguvættini, racistarnar út í myrkrið, har teir hoyra heima, og tann grátur og tey tannagrisl, sum í mong ár vóru tykkara, skulu gerast teirra, tí eingin menniskja er skapað tí lat vera undir kúgað.

Tann sami Guð skapaði okkum øll, fólkið her í bygdini og tykkum, sum stuna undir apartheidlógini. Hvi kunnu fólk ikki goðtaka hetta?

Gævi tú eins og eg kundi lati hurð tina upp og gingið út ígjøgnum grasið fram við einum áarløki... Í dag ert tú við mær á ferð... Nelson Mandela...